

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. IV. Respondetur Objectionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

exercitium non tantum libertatis, sed eodem modo omnipotentiae Divinae: nec videntur congruere communi opinioni, existimanti, totum concretum volentis, scientis &c. esse vitale: minimè autem per hos modos explicari potest decretum DEI omnia nolentis; quia tunc etiam nollet hunc ipsum, vel hos ipsos modos: quo casu etiam nullatenus posset per eos compleri scientia media, ut patet consideranti. Antequam autem dicerem (ut aliqui videntur dicere) quòd DEUS, quando nollet quidquam producere, tamen debeat producere modum aliquem, qui compleat ejus volitionem, adeoque, quòd DEUS non possit esse per omnem aeternitatem à parte post sine omni creatura: antequam, inquam, hoc dicerem, malletm admittere, nescio, quot mysteria in DEO; quia videtur mihi nullo modo congruere hac asserio SS. PP. aut communi Theologorum opinioni, de quo videatur Izquierdo *tract. 10. disp. 31. num. 68.* ubi ait, se existimare, esse de fide, quòd DEUS potuerit per totam aeternitatem nihil extra se producere.

Confirm. Si DEUS nihil crearet præter illum modum, deberet hic esse identificatus cum sua duratione, adeoque ab intrinseco aeternus: item cum sua ubicatione, adeoque immobilis: vel deberet dici, DEUM debere, plura, & plura entia modalia semper producere. 2. Hic modus non haberet subiectum, quod videtur esse contra essentiam modi: vel DEUS deberet etiam substantiam aliquam producere. Si etiam dicas, eum supernaturaliter conservari posse sine subiecto, tamen non esset, nec substantia, nec accidens, adeoque in genere entis incognito antiquis, prob. non esset substantia; quia hæc exigit accidentia, quamvis iis possit supernaturaliter spoliari: hic autem modus omnia à se distincta excluderet: neque esset accidens; quia hoc saltem exigit naturaliter inesse subiecto substantiali: hic autem modus omnem substantiam excluderet.

Varia alia argumenta adducit Izquierdo *loco cit.* Ulloa, & alii, quæ brevitas causa omitto. Addo solum, quòd adstruentes complementa extrinseca hinc inde magnas difficultates incurrant circa varias Theologicas opiniones, &, ut ait Izquierdo *tract. 10. disp. 31. quest. 4. num. 262.* quasi compedibus præpediti incedant: unde, cum utrinque occurrant difficultates maxime, malim saltu uno eas transilire, post quas planior dein via occurrit, quæque, saltem mihi, existimatur à SS. PP. magis indigerari: & hinc mihi videtur nostra sententia præ opposita defendenda; quia aliqua defendi debet. Quid absolute verum sit, patebit, ut speramus, in cælis.

ARTICULUS IV.

Respondetur objectionibus.

539. **O**B. 1. Evidens signum distinctionis realis est mutua separabilitas: sed inter essentiam Divinam, & volitionem liberam mundi, datur mutua separabilitas: ergo datur distinctio realis. Confirm. Separabilitas quoad locum, vel tem-

pus, est evidens signum distinctionis realis: ergo etiam separabilitas quoad existentiam. Resp. dist. maj. est signum distinctionis separabilitas essentialis, seu quoad essentiam. conc. maj. separabilitas tantum terminativa, seu quoad terminationem, aut denominationem, & quidem separabilitas tantum antecedens, non consequens. neg. maj. & dist. min. datur separabilitas essentialis, seu quoad essentiam. neg. min. tantum terminativa, seu quoad terminationem, vel denominationem, & quidem tantum antecedens, non consequens, conc. min. & neg. conf. Sensus distinctionis patet ex *num. 522.* Hoc argumentum, ut Gormaz, ait, est petitio principii; quia adversarii assument tanquam principium, quòd aliquid tantum terminativè separabile non possit esse identificatum DEO, idque ulterius non probant.

Ad confirm. neg. conf. Quæ separantur quoad locum, vel tempus, sunt necessariò creaturæ; DEUS enim est necessariò aeternus, & immensus: ergo separantur simpliciter quoad essentiam; neque enim in creatis admitti debet mysterium simile mysterio Trinitatis. Ubi tamen nota, nos non admittere, quòd terminatio, & essentia Divina distinguantur quoad existentiam, in hoc sensu, quasi darentur duæ illarum existentie separabiles; hoc enim est falsum: sed tantum, quòd essentia sit necessariò identificata existentie, terminatio verò potuisset illi existentie non identificari, adeoque nullam habere existentiam. Dices: ergo juxta nos aliquid, quòd de facto est DEUS, scilicet volitio mundi, potuisset non esse, & quòd defacto non est, scilicet nolitio, potuisset esse DEUS: hoc est imperceptibile: ergo. Respondet iterum Gormaz, hoc argumentum esse petitionem principii: ego dist. 1. part. illati, potuisset non esse essentialiter. neg. tantum terminativè. conc. dist. etiam 2. part. anteceder. conc. consequenter. neg. illatum. & dist. sic min. subsumpta, neg. conf.

540. Ob. 2. Mysterium SS. Trinitatis est longè aliud, quàm nos fingimus mysterium libertatis Divinae: ergo non est paritas ab uno ad alterum, prob. ant. In illo mysterio tantum verificatur, quòd duo realiter distincta identificentur realiter in tertio: non verò, quòd duo realiter distincta sint divisim identificabilia eidem tertio, ita, ut unum sit, & alterum non sit, seu non existat: ergo. Resp. dist. ant. est aliud materialiter. conc. ant. formaliter. neg. ant. & conf. ad prob. neg. conf. Utique non conveniunt duo hæc mysteria quoad omnia, sed in eo, quòd duo realiter identificata non conveniant quoad omnia prædicata: e. g. in priori *Natura est communis*, filiatio non est communis; natura non est producta, filiatio est producta. in 2do *natura est necessaria*: terminatio est contingens.

Quòd autem in mysterio priori omnia realiter identificata simul existant: in 2do autem etiam quidem realiter identificata simul existant, seu simul sint: non verò simul sint, quæ realiter anteceder. identificabilia fuerunt, ostendit quidem, esse hoc mysterium materialiter, sed non formaliter aliud; neque etiam difficilius; quia, ut rectè Ulloa *de DEO disp. 1. num. 79.* in contradictoriis non datur magis, & minus: ergo si possunt in Divinis vinci prædicata priora, poterunt etiam po-

Q

posteriora: nec videtur minùs difficulter perceptibilis mediata distinctio à se ipso, quàm separabilitas à se ipso; quia tota difficultas etiam separabilitatis à se ipso oritur ex eo, quòd idem non possit simul esse, & non esse: quod eodem modo apparenter opponitur mediata distinctio: vide P. Rhem *num. 39.* Differentiæ autem materialis inter hæc mysteria ratio est, quòd Relationes Divinæ non sint oppositæ quoad existentiam; sed potius essentialiter petant coexistere: at verò terminationes liberæ opponuntur quoad existentiam; quia DEUS non potest simul idem velle, & nolle: Ubi nota axioma illud: *In DEO omnia sunt communia*: hoc est, identificabilia, vel identificata: utique intelligendum esse de iis, quæ simul existunt: non verò de iis, quæ non existunt: quare nolitio, & volitio non debent posse invicem identificari.

541. Ob. 3. Non existere essentiam est non existere rem ipsam: ergo etiam existere essentiam, est existere rem ipsam: atqui essentia actuum contingentium omnium possibilium in DEO existit: ergo existunt omnes actus contingentes DEI possibiles, adeoque etiam nolitio mundi: & quidem necessariò; quia ejus essentia necessariò existit: quod est falsum. Resp. retorquendo argumentum. Produci essentiam, est produci rem ipsam: ergo non produci essentiam, est non produci rem ipsam: ergo, cum essentia non producat, neque producit filiationem. Resp. 2dò, dist. 1. conf. in creatis, conc. in Divinis, neg. conf. non enim omnia prædicata sunt communia. Ant. concedi potest; quia nulla deficit, aut producit essentia, nisi sit creata, in qua non admittitur distinctio virtualis.

542. Ob. 4. Quod existit, ut potuisset non existere, producit: sed sic existit libera volitio DEI: ergo. Confir. 1. Quod existit, ut potuisset non existere, imperfectè existit, & est imperfectio: ergo non potest identificari DEO. Confir. 2dò ex Pallavicino. Talis volitio posset à DEO contemni: ergo non est aliquid Divinum. Confir. 3. Talis terminatio haberet existere, sive esse, ex beneficio DEI: ergo esset creatura. Resp. dist. maj. Quod existit, ut potuisset non existere quoad essentiam, conc. maj. quoad terminationem tantum, neg. maj. & dist. sic min. neg. conf. Adde, quòd omne, quod producit tantquam creatura, vel ens ab alio, possit etiam consequenter iterum destrui, vel non existere, saltem de absoluta DEI potentia, quod non convenit huic terminationi.

Ad 1am confir. redit eam distinctio; cum enim libera volitio DEI, supposito, quòd existat, habeat identificatam essentiam, & existentiam Divinam infinitè perfectam, non potest imperfectè existere. Neque contingentia, aut defectibilitas tantum terminativa, & secundum quid, atque duntaxat antecedens, ut ait Gormaz *num. 278.* est imperfectio: sed aliquid requisitum necessarium ad conciliandam libertatem Divinam cum simplicitate. Neque est opposita perfectioni simpliciter infinitæ ex hoc ipso, quòd cum ea sit identificabilis. Sed neque esset in DEO major perfectio, si volitio non esset terminativè defectibilis; quia tunc ipse non esset liber.

Ad 2am confir. dist. ant. posset contemni

quoad essentiam, neg. ant. quoad terminationem; subdist. antecedenter, aut quando non existeret. omitt. ant. consequenter, & quando existit. neg. ant. & dist. conf. non est aliquid Divinum antecedenter, & quando non existit, conc. conf. consequenter, vel quando existit, neg. conf. Responsonis explicatio habetur ex *num. 522.* & seq. Ad 3. confir. dist. ant. haberet ex beneficio DEI esse indistinctum ab essentia Divina, omitt. ant. distinctum, neg. ant. & conf. Haunoldus *num. 360.* ait, non terminationem accipere beneficium: sed per eam aliis tribui beneficium, eamque se habere ut quo, non ut quod. Verbo: si per hos terminos non intelligitur aliud, quàm esse in libera potestate DEI, ut potius detur terminatio volitionis, quàm nolitio, totum admittitur: si aliquid amplius, explicetur etiam clarius.

543. Ob. 5. Implicat, ut DEUS sit indifferens ad esse DEUM, vel non esse DEUM: atqui hoc juxta nos contingeret: ergo. prob. min. Volitio Divina est DEUS: sed volitio Divina est indifferens, ut sit DEUS: ergo DEUS est indifferens, ut sit DEUS. Resp. retorq. arg. Implicat, ut DEUS sit distinctus ab essentia Divina: sed hoc contingeret juxta adversarios, utpote Catholicos: ergo. prob. mi. Filius est essentia Divina: sed Pater est distinctus à Filio: ergo Pater est distinctus ab essentia Divina: atqui Pater est DEUS: ergo DEUS est distinctus ab essentia Divina. Scilicet hic modus argumentandi non procedit in Divinis, ubi non semper identificata conveniunt in omni prædicato. In forma conc. maj. neg. min. ad prob. dist. maj. volitio est DEUS, cum aliqua tamen distinctione virtuali ab essentia, vel cum discrepantia in aliquo prædicato. conc. maj. sine ista, neg. maj. & dist. min. est indifferens volitio essentialiter sumpta, neg. min. terminativè sumpta. subdist. antecedenter, conc. mi. consequenter, neg. mi. & conf. Nec dicas, purè Divinum esse purè necessarium; hoc enim ipsum est, quod negamus, addita tamen semper solita modificatione.

544. Ob. 6. Si possunt identificari essentia simpliciter necessaria, & actus contingens, possunt etiam identificari ens æternum, & temporale: sed hac ratione volitiones Divinæ non deberent esse ab æterno: ergo. Resp. retorq. arg. Si potest identificari Filius productus, & natura non producta: id quod est Pater, & Filius realiter distinctus à Patre &c. potest etiam identificari ens temporale, & æternum: quæcumque adversarii dabunt disparitatem, serviet illa etiam nobis. In forma neg. maj. Ratio negandi inprimis est ipsa autoritas gravissima SS. PP. & Theologorum, asserentium, quòd, quidquid in DEO est, æternum sit, à qua recedere non licet: imò neque contra istam autoritatem admittenda sunt mysteria in DEO, aut distinctiones virtuales, vel discrepantiæ in prædicatis. Cum ergo, quidquid in DEO est, habeat existentiam æternam, nec sit ulla prorsus ratio dicendi, quòd existentia æterna non communicet prædicatum æternitatis cuilibet identificato, non est ulla ratio dicendi, quòd non omnia sint æterna: temporale autem æternum esse non potest, adeoque nec æterno identificari. Rursus, si temporale identificaretur DEO æterno,

æterno, deberet ipse prius existisse sine illo temporali, & postea per identitatem acquirere illud: hoc autem esset apertè mutari, quod DEO repugnat: ergo.

545. Dices: Juxta nos DEUS esset mutabilis: ergo. prob. ant. DEUS potuisset habere nolitionem mundi: sed tunc fuisset alius DEUS, adeoque mutatus: ergo. Conf. 1. Si DEUS in tempore identificaret sibi aliquam nolitionem, mutaretur: ergo, si potuit ab æterno eam sibi identificare, potuit ab æterno mutari. Confir. 2dò. Si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, esset alius, & mutaretur: ergo etiam mutaretur DEUS, si haberet nolitionem, quam modò non habet. Resp. Quomodo ergo adversarii ostendunt, DEUM esse magis immutabilem, quam sit homo, ex quo capite eos impugnat Izquierdo? nam immutabilitas tandem stat juxta ipsos in hoc, quòd detur DEUS, & verum semper sit, rem fuisset, vel esse: quæ immutabilitas datur ferme in quolibet homine. 2dò quomodo non mutatur juxta ipsos volitio DEI, quando objectum destruitur? Sed quidquid de hoc sit, neg. ant. ad prob. neg. min. Sicut non est alius DEUS Pater, & alius Filius, quamvis ille habeat Paternitatem, & iste Filiationem: ita non est alius DEUS nolens, & alius volens, quamvis sint diversæ terminationes; quia scilicet manet eadem essentia Divina, antecedenter capax identificandi sibi terminationem, aut volitionis, aut nolitionis.

Ad 1mam confirm. conc. ant. ex dictis num. 544. neg. conf. & paritatem. Non mutatur illud, quod à parte rei semper eodem modo se habet: atqui DEUS semper à parte rei, in omni instanti imaginabili, eodem modo se habet, & solum in signo aliquo rationis potuisset aliter, terminativè tantum, se habere, non transiendo ab uno statu ad alium, vel ab una terminatione ad aliam, aut à privatione unius ad habitum; sed unum statum præ alio immutabiliter assumendo, unam terminationem præ alia pro tota æternitate sibi identificando. Ad 2dam confirmat. retorqueo arg. & quæro, quare Pater, non procedens à Filio, non sit alius DEUS, quam Spiritus Sanctus ab eo procedens. Debet responderi; quia est in ipso eadem immutata essentia; at si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, mutaretur essentia DEI; quia hæc, ut ex fide habemus, modò tantum est capax identificandi sibi unam Personam procedentem à solo Patre: in altero autem casu esset capax identificandi sibi duas. At verò essentia Divina est antecedeatè capax sibi identificandi non tantum unam, sed duas terminationes, non quidem simul, sed divisim; nam essentia Divina exigit posse, tum velle, tum nolle. In forma neg. conf. Hæc responsio suo modo etiam applicari potest ad 1mam confirmat.; nam etiam essentia Divina non est capax identificandi sibi aliquid temporale.

546. Ob. 7. Ariani, ut probarent, Verbum Divinum, seu Filium DEI, esse creaturam, dicebant, eum contingenter, & liberè existere; at verò SS. PP. ut tuerentur, eum esse DEUM, & Patri consubstantialem, defendebant, eum necessariò existere: ergo SS. PP. admittebant, quòd omne contingenter existens, non sit DEUS: sed volitio libera ita existit: ergo. Resp. cum Haulnoldo, Gormaz, & aliis dist. 1mam. part. ant.

dicebant, eum contingenter existere tantum quoad terminationem aliquam. neg. etiam quoad essentiam. conc. dist. etiam partem 2. ant. SS. PP. defendebant, eum necessariò existere quoad essentiam. conc. quoad omnia prædicata Filii quæ talis; subdist. inferendo id præcisè ex reali identitate cum DEO. neg. ex aliis rationibus. conc. ant. & neg. conf. at subsumptum dist. volitio libera contingenter existit quoad essentiam. neg. secundum quid, quoad terminationem, & tantum antecedenter. conc. & neg. ult. conf.

547. Ariani, ut refert D. Athanasius, ita discurrebant cum mulierculis. Habuistine filium, antequam pareres. Illis respondentibus, quòd non: inferebant: ergo tu major natu es filio tuo: ergo etiam Pater Divinus major natu est Filio suo, seu Verbo. Quare, ut Filium Patre minorem facerent, voluerunt, eum nasci in tempore, & liberè, non aliter, ac generantur homines à suis parentibus. Econtra SS. PP. ut tuerentur Filium Patri æqualem, dicebant, esse generatum ab æterno, & necessariò, ac esse inseparabilem à Patre. Sic Toletanum XI. Nam si attendamus illud, quod Scriptura sancta dicit de sapientia: splendor est lucis æternæ: sicut splendorem lucis videmus inseparabiliter inherere, sic confitemur, Filium à Patre separari non posse. S. Augustinus contra Maximinum Arianorum Episcopum l. 3. c. 14. paulò ante medium de Filio Divino ait: Non natus ex tempore, sed gignenti coæternus, sicut splendor ab igne genitus gignenti manifestatur æquævus: qua ratione PP. ostenderunt, Patrem Divinum non necessariò esse priorem tempore, quam Filium.

Tam Ariani, quam SS. PP. loquebantur maximè de Filio, concretivè sumpto, hoc est, de ipso, ut involvente essentiam; de quo utraque pars maximè erat sollicita: illi, ut probarent, Filium habere essentiam, & substantiam aliam à Patre: isti, ut monstrarent, Filium esse Patri consubstantialem. Ariani volebant, Filium, concretivè sumptum, esse generatum in tempore; sic enim fuisset alterius essentia; quia nihil temporale potest identificari essentia Divina ex num. 544. SS. PP. maximè contendebant, ut Filium tuerentur æternum, & ab æterno genitum, & hoc maximè probant textus allati ab Aldrete disp. 9. de voluntate DEI sect. 3. quod minimè negamus.

548. Quòd si quæstio instituat de ipsa Personalitate Filii ut distincta ab essentia, etiam concedo, assertam esse à Patribus necessariam, & indefectibilem: at nego, hoc eos intulisse præcisè ex eo, quòd ipsa sit realiter identificata cum essentia Divina: sed intulerunt tum ex hac identitate, tum ex aliis rationibus, saltem implicite, aut tacite subintellectis, scilicet illis, quibus in tractatu de Trinitate probatur, Filium à Patre non liberè, sed naturaliter, adeoque indefectibiliter genitum. e. g. ex eo, quòd Filius sit sapientia, & virtus Patris, & Pater non potuerit esse sine sapientia, ac virtute, probant SS. PP. (quos tacito nomine refert, & sequitur S. Augustinus de Trinitate l. 6. c. 1.) quòd non potuerit esse sine Filio &c. de quibus rationibus vide Ruiz de Trinitate disp. 92. per totam.

Rursus Patres saltem subintellexerunt, Personalitatem Filii non esse exercitium liberum volun-

luntatis Divinæ, neque supponere exercitium libertatis creatæ, aut Divinæ, ut supponunt actus contingentes intellectus Divini: aliunde autem esse realiter identificatam essentia, nec esse ullam necessitatem admittendi in ea Personalitate novum mysterium defectibilitatis, etiam tantum terminativæ, & secundum quid, ac etiam duntaxat antecedentis. Tandem necessitas Personalitatis Divinæ, si non haberetur ex ratione, sufficientissime haberetur ex traditione, quæ est aliqua species revelationis Divinæ: & ex hac potuerunt Patres asserere, Personalitatem Filii necessariam esse: quæ tamen traditio, vel revelatio non habetur circa terminationes contingentes, de quibus loquimur. Imò, an terminatio libertatis volitionis DEI, talis vel talis sit, Patres formaliter non examinarunt, nec declararunt: quamvis ita de libertate Divina passim loquantur, ut putemus, eos potius nostram, quam adversam sententiam amplexuros fuisse, si quam amplexi fuissent.

549. Dices. 1. SS. PP. contra Arianos ita argumentabantur: Filius est DEUS: ergo necessariò existit: ergo non potuit non esse: ergo non potuit liberè produci: sed hæc argumentatio juxta nos esset nulla: ergo. Respondeo. Ariana quidem ait, SS. PP. ita argumentatos fuisse, sed non probat: nec etiam textus adducti ab Aldrete citato num. 547. id probant: & SS. Patres potius volebant probare, quod Filius sit DEUS, quam ex hoc alia prædicata inferre; nam, si Ariani admisissent, Filium esse DEUM, de aliis difficultas non fuisset. Unde Filium esse necessariò genitum, fuit responsio data à SS. PP. ad argumenta Ariatorum: cum enim isti vellent probare, eum esse Patre minorem quoad ætatem, eoquod voluntariè, seu liberè genitus sit, sicut productæ sunt creaturæ in tempore, SS. PP. respondebant, Filium esse necessariò genitum, sicut nascitur splendor ex luce, vel etiam lux ex sole, adeoque non debere esse ætate minorem.

Dein, si etiam ita argumentati fuissent, maxime volebant inferre, quod existentia ipsius sit necessaria, & indefectibilis, adeoque eadem cum substantia, vel essentia Patris, quod negabant Ariani: nos verò facile admittimus; nam etiam essentia volitionis libertatis est necessaria, ut sæpe jam dictum est. Nec dicas, PP. supposuisse, quod nulla terminatio, vel prædicatum possit identificari essentia Divinæ, quod non sit æternum, ac necessarium; nam quod nihil non æternum, possit DEO identificari, hoc quidem facile concedimus: quod nihil non absolutè, & antecederet etiam necessarium possit DEO identificari, negamus, Patres supposuisse: sed ad summum supposuerunt, quod nihil, quod sit Filiatio, & non sit absolutè necessarium, possit DEO identificari. Cur autem potius Filiatio, quam aliud prædicatum, debeat necessaria esse, desumendum est, ut dictum n. 548. ex aliis rationibus, & vel maxime ex traditione, vel revelatione. In forma om. prim. enthym. dist. mi. subsumpt. argumentatio est nulla, si sumatur in sensu legitimo neg. min. in alio sensu. omitt. min. & neg. conf. Scilicet debent subintelligi illa, quæ diximus, & argumentatio erit optima. Quod autem SS. PP. eas rationes non exprefferint, idèd factum; quia non erat opus; nec enim erat de

his controversia, & si Ariani admisissent, Filium Patri esse consubstantialem, non fuissent difficiles in admittendo, Filium à Patre esse inseparabilem; cum mysterium libertatis Divinæ non facile transtulissent ad Filiationem. Imò de hoc forte Ariani non cogitarunt, qui de essentia Filii maxime cum SS. Patribus contendebant.

Dices 2. Ariani docuerunt, Verbum esse Filium voluntatis DEI, seu esse liberè productum: SS. Patres hoc negarunt: ergo nihil liberè productum potest DEO esse intrinsecum: atqui terminatio contingens esset liberè producta, & intrinseca DEO: ergo. Resp. conc. 1. mo. enthymemate. neg. min. subsumpt. quia terminatio non est producta; aliàs foret nova Persona, distincta à producente: sed tantum est identificata. Dein jam responsum à n. 546. ad id, quod obiectum de Filiatione, seu Verbo liberè producto. Ut tamen pateat, quid Ariani voluerint dicere per hoc, quod Verbum sit Filius voluntatis, adscribo verba S. Hilarii Pictaviensis libro contra Constantium jam vitâ sanctum circa med. editionis Parisiensis a. 1685. folio 293. ubi de Conciliabulo Seleuciensi, & de vocibus *Homousios* & *Homiosios* scribens, refert responsum cujusdam Ariani ad suam quæstionem: Ego, ait, quendam eorum, qui forte ad me pertendendum accesserat, quasi ignorans rerum gestarum percontatus sum, quid sibi vellet istud, ut, qui unam substantiam Filii esse cum Patre damnassent, vel esse similis substantiæ denegassent, dissimilitudinem damnaverent. Tunc mihi ait, Christum DEO similem non esse, sed similem Patri esse. Rursus hoc obscurius mihi videbatur. De quo cum iterum interrogarem, tunc hæc ita locutus est. Dico, eum dissimilem DEO esse, similem Patri posse intelligi; quia Pater voluisset creaturam istiusmodi creare, quæ similia sui vellet, & idcirco similem Patri esse; quia voluntatis esset potius Filius quam Divinitatis: dissimilem autem DEO esse; quia neque DEUS esset, neque ex DEO, id est, de substantia DEI natus esset. Hæc audiens hebui, neque credidi, donec publicè ex consensu omnium eorum probanissime hujus similitudinis ratio predicaretur. Ex quo patet, Arianos per Filium voluntatis non intellexisse, nisi creaturam voluntati Divinæ conformia volentem productam: qualem esse Christum negasse Patres nemo dubitat.

550. Ob. 8. Volitio DEI necessaria, est simpliciter infinita involendo: ergo sine alia terminatione etiam vult contingentia. Confir. Juxta nos DEUS posset crescere quoad velle: hoc non potest dici: ergo. Resp. dist. ant. est infinita involendo intra suam lineam. conc. ant. extra illam. neg. ant. & neg. conf. Simile quid respondemus de scientia Divina num. 299. Ad conf. neg. maj. Crescere significat additionem successivam, quæ in DEO non datur. Si autem per crescere tantum intelligas habere ab æterno plura decreta, in primis minus propriè loqueris: dein in nostro systemate tantum est unum realiter, & virtualiter decretum, quo DEUS potuit plura, vel pauciora pro libitu decernere, in quo nihil est absurdum. Si etiam supponas decreta virtualiter distincta, juxta Autores ea admittentes non est absurdum, admittere, quod DEUS possit habere pro libitu plura, vel pauciora talia decreta.

551. Ob. 9. Si terminatio contingens volitionis esset realiter identificata DEO, deberet habere omnes perfectiones simpliciter simplices, vel absolutas: atqui istas non potest habere: ergo, prob. mi. Inter perfectiones simpliciter simplices, & absolutas etiam est esse absolute necessarium: item posse identificari nolitioni actu existenti: atqui has perfectiones non potest habere terminatio contingens volitionis, ut patet: ergo. Resp. retorq. arg. Inter perfectiones absolutas etiam est esse communicabile tribus, esse identificabile cum Filio: sed has non potest habere Paternitas: ergo. In forma dist. maj. terminatio deberet eas perfectiones habere identice, substantivè, & neutraliter. conc. maj. deberet habere denominativè, vel adjectivè. neg. maj. & dist. sic mi. neg. conf. ad prob. dist. iterum mi. ut prius, & neg. conf.

Prædicata, quæ competunt naturæ, ut virtualiter, vel certè, ut quidam volunt, speciali modo formaliter, distinctæ à Personalitatibus, vel terminationibus contingentibus, non debent haberi à Personalitatibus, vel terminationibus denominativè, vel adjectivè, seu ita, ut illa prædicata possint eas terminationes, vel Personalitates, immediatè denominare, vel tanquam adjectiva istis attribui; neque enim verum est: *Paternitas est communicabilis tribus: est identificabilis Filio: & pariter neque verum est: Volitio mundi est absolute necessaria: est identificabilis nolitioni ejusdem mundi.* Sed ea prædicata debent tantum haberi ita, ut per modum substantivi possint prædicari: & sic verum est: *Paternitas est communicabilis cum tribus: Volitio est absoluta necessitas existendi: item Volitio est antecedens identifiabilitas cum nolitione:* scilicet est essentia Divina, quæ est communicabilis tribus, absolute necessaria, & identificabilis antecederet nolitioni. Hæc responsio supponit distinctionem virtutalem inter prædicata necessaria, & contingentia, quam dari infra probabimus *disp. 5. de Trinitate.* Qui eam distinctionem negant, distinguunt maj. deberet habere eas perfectiones ipsa terminatio formaliter accepta. neg. realiter accepta. conc. Sed hanc responsionem non sufficere, infra ostendemus.

552. Ob. 10. Vel terminatio contingens, ut distincta ab essentia, est perfectio, vel non est perfectio: neutrum potest dici: ergo. prob. min. Si est perfectio, tunc tam terminatio volitionis, quam terminatio nolitionis erit perfectio: sed utramque DEUS habere non potest: ergo dabitur in DEO privatio alicujus perfectionis, e. g. nolitionis, quod dici non potest; cum DEUS debeat esse summè perfectus. Si autem non est perfectio, tunc erit imperfectio, quæ DEO repugnat: dein videtur ex se absurdum dicere, quod id, quod est realiter DEO identificatum, non sit perfectio. Resp. conc. maj. neg. mi. ad prob. aliqui admittunt, illam terminationem, ut distinctam ab essentia, esse perfectionem: alii negant, prout scilicet sentiunt de Paternitate, ac Filiatione, & Spirazione passiva in Divinis, quas aliqui volunt esse perfectiones, etiam prout sunt distinctæ ab essentia: alii negant, esse perfectiones, prout sunt distinctæ: sed ajunt, esse quidem perfectas, vel habere perfectionem, sed tantum illam, quæ est essentia, sicut sunt

existentes per unam existentiam, non autem habent plures existentias, de qua re videatur *Munieffa de essentia, & attributis DEI disp. 3. sect. 4. & Ulloa de DEO disp. 2. cap. 6. & seq.* Cum his, & aliis inferius *disp. 5. de Trinitate* dicam & ego, non esse perfectiones virtualiter distinctas ab essentia: neque tamen propterea sunt imperfectiones; sed ad summum erunt prædicata neutra. Hac ratione facile ostenditur, in DEO nunquam dari privationem perfectionis. Sed de hoc plura suo loco.

553. Qui admittunt has terminationes, etiam ut virtualiter distinctas, esse perfectiones, ad primam part. illius probat. minoris omittunt maj. & conc. mi. negant autem conf. quæ non est legitima; quia tamen non datur in DEO privatio alicujus perfectionis, ut ait Gormaz; hæc enim est carentia in subiecto capaci: DEUS autem non caret unquam ulla perfectione, cujus est capax; nam in signo priori, seu indifferentiæ, non est capax nolitionis; aliàs non esset indifferens, sed jam determinatus: neque in signo posteriori DEUS est capax nolitionis; quia tunc habet jam volitionem, quæ essentialiter excludit nolitionem: neque etiam deinceps est ejus capax ob suam immutabilitatem.

Si dicas, saltem admittendam in DEO carentiam alicujus perfectionis. Respondent isti auctores, non esse absurdum, admittere carentiam perfectionis alicujus, cujus capax non est. Sic datur in DEO carentia omnium perfectionum mixtarum. Si urgeas, non debere admitti in DEO carentiam perfectionis simpliciter simplicis. Respondent, terminationem illam, ut distinctam, non esse perfectionem simpliciter simplicem (de qua re *num. 12. & seq.*) quia melior non est, quam omnis alia cum ipsa non identificabilis; nam, si etiam nolitio perfectio est, ut argumentum supponit, cum ea volitio neque in tertio identificari potest. Si dicas: neque admittendam in DEO carentiam perfectionis simpliciter talis. Resp. dist. ill. si ei determinatè debeatur, vel non aliunde compensetur. conc. secus, neg. illatum. perfectio autem nolitionis compensatur per volitionem. Sic etiam loquuntur de Patre, & Filio, quorum prior non habet filiationem, posterior non habet paternitatem, quin sint imperfecti, aut careant perfectione debita. Si autem ulterius objiceretur, DEUM saltem cariturum aliqua perfectione non compensata per æquivalentem, si haberet puram omissionem liberam, fors respondebunt cum Arriaga *disp. 27. de DEO num. 81. & disp. 29. num. 23.* (cujus rationem obiter adduximus n. 535.) non esse possibilem puram omissionem liberam in DEO.

ARTICULUS V.

An Decreta DEI distinguantur inter se virtualiter.

554. QUAESTIO est, an inter varia decreta DEI, e. g. collativum auxilii, prædestinativum, permissivum, reprobativum, prædestinativum &c. detur distinctio plus quam formalis, seu rationis rationate, ita, ut verè contradictoria de ipsis verificentur.